

Не се изморявали безполезно нито тѣ, нито добитѣкътъ имъ. Ала не се минало много време, и за това тѣхно неизпълнение на бащина зарѣка били наказани. Случила се суха година. Тѣхнитѣ ниви, които дотогава не се бояли отъ сушата, сега били така лоши, както и съседскитѣ. Полуизкласили, рѣдки и прегорени. Вмѣсто да ги жънатъ, трѣбвало да ги скубятъ. И пакъ нищо не се събирало. Едвамъ сега неразумнитѣ синове разбрали смисъла на бащиното завещание.

А каква е била тайната на стария земеделецъ?

Истината е, че той не е билъ закопалъ никакво богатство въ нивитѣ, но знаелъ, че въ земята се крие богатство и че трѣбва само да умѣешъ да го извадишъ. Знаелъ е той, че почвата, оставена цѣла година подъ посѣва, подъ дъжда и вѣтъра значително се измѣнява. Тя се оплътнява, сбива се отъ проникващата дъждовна вода. Ситнитѣ частици потъватъ дълбоко и се образува непропускливъ пластъ. Заедно съ тѣхъ се вмиватъ и много отъ хранителнитѣ соли. Така оставена почвата не поема въ себе си почти нищо отъ водата на есенитѣ дъждове, сѣщо и отъ топението на снѣговетѣ.

Надъ оплътнения пластъ тя остава суха, а плитката рохкава земя надъ него скоро изсъхва. Тъкмо когато посѣвитѣ почнатъ да изкласяватъ, водата въ горния тънъкъ рохкавъ пластъ се свършва. А тъкмо тогава тѣ иматъ най-голѣма нужда за вода,

Съ дълбоката есенна оранъ оплътнениятъ пластъ се разкрѣтва, и така се дава възможностъ на дъждовната и снѣжна вода да проникне дълбоко въ почвата. Прониква дълбоко и въздухътъ, па и студътъ презъ зимата. Въздухътъ и влагата спомагатъ най-много за извѣтрянето на минералитѣ (камъчетата) въ почвата и за превръщането имъ въ почва. Студътъ пъкъ прави почвата „кипнала“ — подобрява нейния строежъ. Така кипнала, така подготвена, почвата не оставя капка вода да се изхаби. Тя е въ състояние и презъ най-продължителна суша да достави вода на растенията.

Дълбоката есенна оранъ, покрай всички други добрини, които носи, е най-сигурното срѣдство за запазване посѣвитѣ отъ сушата. А известно е на всички, че у насъ най-голѣми злини на земедѣлието носятъ сушитѣ. Затова нека всички земедѣлци изпълняватъ точно завещанието на починали старъ земеделецъ: „Удѣлбавайте при есенната оранъ плуга въ недрата на земята и вне ще добиете скритото богатство!“